

Szanowni Państwo,

Ursula Von Der Leyen, Przewodnicząca Komisji Europejskiej

Charles Michel, Przewodniczący Rady Europejskiej

David Sassoli, Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

Europa, 20 lipca 2021

Cztery europejskie stowarzyszenia sędziów i prokuratorów z dużym niepokojem obserwują reakcję polskich władz na orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 15 lipca 2021 r. (sprawa C-791/19) oraz z 14 lipca 2021 r. w toczącej się sprawie C-204/21 dot. tzw. „ustawy kagańcowej”.

Trybunał Sprawiedliwości uwzględnił 14 lipca wniosek Komisji Europejskiej o zarządzenie zawieszenia stosowania przepisów krajowych dotyczących tzw. Izby Dyscyplinarnej oraz tzw. Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, rozszerzając tym samym zakres postanowienia z 8 kwietnia 2020 r. Natomiast wyrokiem z 15 lipca 2021 r. przepisy dyscyplinarne odnoszące się do polskich sędziów zostały uznane za niezgodne z prawem Unii Europejskiej.

Unia Europejska opiera się na fundamentalnej zasadzie praworządności, z której wynika, że każdy sędzia krajowy sprawuje swój urząd jako sędzia europejski.

Polski Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 14 lipca 2021 r., wydanym niedługo po ogłoszeniu przez Trybunał Europejski zastosowania wobec Polski środków tymczasowych, uznał, że te środki, jako dotyczące ustroju, zasad i procedur odnoszących się do polskich sądów, są niezgodne z Konstytucją RP.

Po pierwsze, jest niezrozumiałe, na jakiej podstawie sąd krajowy, tutaj polski Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 lipca 2021 r. może ignorować ustalone orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, z którego jednoznacznie wynika, że Trybunał Sprawiedliwości posiada pełną kompetencję do orzekania w sprawach gwarancji niezawisłości sędziowskiej, ponieważ gwarancje te wynikają z prawa Unii Europejskiej (por. m. in wyrok w sprawie sędziów portugalskich sygn. C-64/16).

Po drugie, reakcja urzędników polskiego Ministra Sprawiedliwości, którzy publicznie twierdzą, że ten wyrok polskiego Trybunału Konstytucyjnego ma za zadanie „bronić” polskiego porządku konstytucyjnego przed „ingerencją, uzurpacją i agresją prawną organów Unii Europejskiej”, jest nie do pogodzenia z zobowiązaniami, jakie Polska przyjęła na siebie, wstępując do Unii Europejskiej.

Po trzecie, publiczne oświadczenie rzekomej Pierwszej Prezes polskiego Sądu Najwyższego z 16 lipca 2021 r. stanowi rażące naruszenie porządku prawnego obowiązującego we wszystkich państwach Unii Europejskiej.

Dla nas wszystkich, będących sędziami europejskimi, jest niedopuszczalne, aby owa rzekoma Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego postanowiła o reaktywowaniu tzw. Izby Dyscyplinarnej polskiego Sądu Najwyższego w sytuacji, gdy wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 15 lipca 2021 r., jednoznacznie precyzuje, że reżim dyscyplinarny, który ma zastosowanie do polskich sędziów, narusza niezawisłość sędziowską oraz nie zapewnia skutecznych standardów ochrony prawnej.

Reasumując, reakcje aktualnych polskich władz na orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości naruszają najbardziej fundamentalne zasady leżące u podstaw porządku prawnego Unii Europejskiej i pokazują proces systemowego negowania orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego podstawowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej, jakimi są niezależność sądownictwa i niezawisłość sędziowska.

W związku z powyższym oświadczamy:

- europejscy sędziowie i prokuratorzy solidaryzują się z polskimi kolegami stojącymi na straży praworządności i opierającymi się atakom polityków, pomimo prowadzonych przeciwko nim publicznych kampanii oszczerstw, gróźb postępowań dyscyplinarnych oraz gróźb uchylenia immunitetu w sędziowskiego w obliczu fabrykowanych i politycznie motywowanych zarzutów karnych;
- europejscy sędziowie i prokuratorzy potwierdzają jednoznacznie wiążący skutek orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości zwłaszcza w odniesieniu do fundamentalnych wartości Unii Europejskiej;
- europejscy sędziowie i prokuratorzy są trwale oddani niezawisłości sądownictwa i praworządności.

Jean Monnet, jeden z architektów Unii Europejskiej, powiedział kiedyś, że „Europa będzie wykuta w swoich kryzysach”. Obecnie przeżywamy taki kryzys. Sposób, w jaki na ten kryzys zareagują obywatele i instytucje Unii Europejskiej określi jej przyszłość.

Biorąc pod uwagę niedawną decyzję Komisji Europejskiej o wyznaczeniu dla Polski siedmiodniowego terminu na zastosowanie się do orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości dotyczących polskiej Izby Dyscyplinarnej, apelujemy do Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej o:

- i) podjęcie instytucjonalnych działań wobec polskich władz państwowych, a w szczególności rządu polskiego zmierzających do natychmiastowego przywrócenia rządów prawa w Polsce;
- ii) podjęcie wszelkich niezbędnych środków i uruchomienie wszystkich instrumentów zapisanych w traktatach w celu zagwarantowania poszanowania porządku prawnego Unii Europejskiej.

Z wyrazami poszanowania,

Edith Zeller, Prezes Stowarzyszenia Europejskich Sędziów Administracyjnych (AEAJ)

Filipe Marques, Prezes Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés (MEDEL)

José Igreja Matos, Prezes Europejskiego Stowarzyszenia Sędziów (EAJ)

Tamara Trotman, Prezes Stowarzyszenia „Sędziowie dla Sędziów”.